

Finansklagenemnda Skade

Avgjørelse FinKN 2023-901

11.12.2023

If Skadeforsikring NUF

Rettshjelp

Tvist om erstatning for ærekrenkende uttalelser – unntak for ærekrenkelsessak?

Sikrede ble saksøkt av motpartene med påstand om at hun hadde kommet med ærekrenkende uttalelser om dem. Motpartene var styreleder og nestleder i sameiet hvor sikrede bodde, og de krevde oppreisningserstatning. Sikrede bestred anførselene og kravene i sin helhet og mente hun kun hadde deltatt i debatt om prosess rundt en kontrakt sameiet var med på å inngå. Partene inngikk forlik i saken, som blant annet innebar at sikrede betalte kr 5 000 til hver av de to motpartene i oppreisningserstatning, og hver av partene bar egne saksomkostninger. Sikrede hadde anmeldt flere forhold da hun mente at styreleder og nestleder hadde overtrådt sine fullmakter. Sikrede søkte om rettshjelpdekning for tvisten, men foretaket avsto med henvisning til unntak for tvist som gjelder ærekrenkelsessak. Sikrede mente unntaket ikke kom til anvendelse fordi hun var skadelidt i anledning straffbar handling. Nemnda kom til at sikrede var part i en ærekrenkelsessak, og at tvisten derfor ikke var dekningsmessig.

Saksfremstilling

Saken gjelder sikredes krav om rettshjelpdekning for tvist mot styreleder og nestleder i boligsameiet der hun bor.

Det fremgår av vilkårenes pkt. 1.5.3 at rettshjelpforsikringen ikke dekker:

Utgifter ved tvist

(...)

- som gjelder eller som har sitt utspring i straffbar handling, ærekrenkelsessak, førerkortbeslag eller erstatningskrav i slike saker når sikrede er part, mistenkt, siktet eller tiltalt. Likevel dekkes utgifter dersom sikrede er fornærmet/skadelidt i anledning straffbar handling.

Sikrede ble beskyldt for å ha kommet med ærekrenkende uttalelser om styreleder og nestleder i sameiet hvor hun bor. Sikrede på sin side anførte at hun kun hadde deltatt i debatt om prosess rundt en entreprisekontrakt sameiet var med på å inngå.

Sikrede ble 15.4.21 prosessvarslet av advokat for sameiet. Sikrede mente at sameiet ikke hadde partsevne, og hennes advokat skal 25.6.21 ha svart på varselet og bestridt kravet den gang. Deretter hørte ikke sikrede mer i saken før advokat for styreleder og nestleder tok ut forliksklage mot henne i mars 2022. Saken ble innstilt i forliksrådet.

Motparten tok ut stevning for tingretten 21.12.22. Av stevningen fremgikk det at saken gjaldt krav om erstatning for ærekrenkende uttalelser:

Kravet fremsettes på vegne av [styreleder] og [nestleder] mot [sikrede]. [Sikrede] har over en periode fra høsten 2018 og frem til senest 12. mai 2022 kommet med en rekke usanne, grove beskyldninger mot [styreleder] og [nestleder].

Ytringene omfatter blant annet påstander om kriminelle handlinger, løgn og misbruk av fellesskapets midler. Påstandene er oppdiktet, og det er på det rene at [sikrede] ikke kan dokumentere noen av uttalelsene. Det nærmere innholdet i de ærekrenkende beskyldningene kommer vi tilbake til nedenfor i punkt 2.

[styreleder] og [nestleder] gjør gjeldende at ytringene fremsatt av [sikrede] er ærekrenkende etter skadeserstatningsloven § 3-6 a. [styreleder] og [nestleder] vil legge ned påstand om oppreisningserstatning, erstatning for advokatutgifter forut for saksanlegget og at (sikrede) plikter å erstatte [styreleder] og [nestleder] sakskostnader for tingretten.

Sikredes advokat innga tilsvaer 10.2.23 og bestred kravet om oppreisningserstatning i sin helhet. Advokaten anførte at de ytringer sikrede hadde kommet med på nettsiden/bloggen hun opprettet for formålet og kommunikasjonskanalen Vibbo, ikke var egnet til å krenke en annens ærefølelse eller omdømme, jf. skadeerstatningsloven § 3-6. Advokaten viste blant annet til at:

Ytringen bygger følgelig på [sikredes] egen oppfatning av regelverket om gyldig vedtak, slik de øvrige ytringene gjør. [sikrede] har vært klar på at hun ikke har ønsket å påstå at det er foretatt straffbare handlinger, jf. innlegget "Klargjøring om E-feltet" publisert 22. september 2020. Meningsytringer om regelverk – uavhengig av om [sikredes] rettslige forståelse er riktig eller ikke – når ikke opp til terskelen skadeserstatningsloven § 3-6 a første ledd oppstiller.

Advokaten påpekte også at styreleder og nestleder hadde lagt ned påstand om dekning av saksomkostninger som var påløpt i perioden sameiet sto som saksøker. Advokaten reiste i den forbindelse problemstillingen om styret ved å dekke utgifter med sameiets midler, som nå ble hevdet å være saksøkernes personlige utgifter, hadde overskredet sin myndighet etter eierseksjonsloven § 60 første ledd.

Saken ble forliket mellom partene i mars 2023. Forliket innebar blant annet at sikrede betalte kr 5 000 til hver av saksøkerne som oppreisningserstatning, og at hver av partene dekket egne saksomkostninger.

Sikrede politianmeldte deretter motpartene vedrørende dekning av egne saksomkostninger fordi hun mente at utgiftene var dekket av sameiet, og ikke motpartene personlig. Etter det opplyste har politiet henlagt saken. Rundt dette har sikrede også meldt inn sak til Disiplinærnemnda, da hun mente motpartens advokater kan ha opptrådt i strid med regler for god advokatskikk.

Sikrede har tidligere politianmeldt forholdet mellom de tre boligselskapene som var involvert i den aktuelle saken, entreprenøren og konsekvenser for alle 633 seksjonseiere. Det er ikke opplyst status i en eventuell sak rundt dette.

Sikrede har søkt om rettshjelpdekning for advokatutgiftene hun har hatt i saken, men foretaket har avslått dekning med henvisning til unntaket for tvist som gjelder oppreisningssak.

Sikrede har i det vesentlige anført at hun må ha krav på rettshjelpdekning. Hun har ikke ærekrenket noen, men deltatt i sameiets debatt rundt spørsmål om en entrepriseavtale. Unntaket i unntakspunktet foretaket har vist til kommer til anvendelse for saken: "Likevel dekkes utgifter dersom sikrede er fornærmet/skadelidt i anledning straffbar handling". Stevningen om ærekrenkelse er beviset på at sikrede er skadelidt. Styret i sameiet har overskredet sin myndighet i entrepriseavtale verdt over 100+ millioner etter eierseksjonsloven § 60 første ledd, som er bakgrunnen for konflikten. Gjennom dette søksmålet gjør de det igjen. Forliksavtalen 16.3.23 er rettskraftig. Som seksjonseier i sameiet er sikrede følgelig bærer av saksomkostninger på begge sider av bordet i rettsmeklingsmøte. Motparten signerte forliksavtale, som sier de vil dekke egne saksomkostninger. Det har de ikke gjort, og forholdet er politianmeldt. Sikrede vet ikke om det er straffbare forhold, men motpartene hadde aldri til hensikt å betale egne saksomkostninger, og således holder de rettsprosessen for narr.

Sikrede vet hva søksmålet har kostet henne i kroner og øre, og hun følger opp skade i to løp; personlige utlegg til egen advokat og utlegg til advokat i sameiet der hun (sammen med sin søster) er en del av 189 seksjonseiere. Rettshjelp i søksmålet kostet henne kr 101 000 (i tillegg til oppreisningserstatningen hun betalte til motpartene).

Sikrede har politianmeldt flere forhold. Anmeldelse som var begrenset til de to motpartene ble henlagt av politiet 19.6.23, men gjaldt ikke det langt mer alvorlige hun meldte 14.3.22 som dekket forholdet mellom tre boligselskap, entreprenør og konsekvenser for 633 seksjonseiere.

Forsikringsforetaket har i det vesentlige anført at sikrede ikke har krav på rettshjelpdekning. Tvisten hun har søkt om rettshjelpdekning for er søksmålet vedrørende krav fra motparten om erstatning for ærekrenkelser. Det er dette kravet som har blitt vurdert under rettshjelpforsikringen. I henhold til vilkårene dekker ikke forsikringen utgifter ved tvist som gjelder eller har sitt utspring i ærekrenkelsessak, eller erstatningskrav i slike saker, når sikrede er part. Det er på det rene at tvisten i søksmålet som det søkes om rettshjelpdekning for gjelder ærekrenkelsessak hvor sikrede er part. Unntaket er objektivt og åpner ikke for skjønnsmessig vurdering av f.eks. om påstanden fra motparten er berettiget eller om den rettslig sett er holdbar. Unntaket kommer derfor til anvendelse, og sikrede har ikke krav på dekning av utgifter til juridisk bistand som hun har pådratt seg i anledning saken.

Finansklagenemnda Skades begrunnelse

Spørsmålet er om foretaket er ansvarlig under sikredes rettshjelpforsikring.

Nemnda slutter seg her til sekretariatets vurdering:

I utgangspunktet er det vilkårene, med tilhørende unntak, som er avgjørende for hva foretaket svarer for. Hvilken risiko foretaket har valgt å påta seg er hensyntatt ved premieberegningen.

Av vilkårene fremgår det at forsikringen dekker utgifter til rettshjelp når sikrede er part i tvist. Det er på det rene at dette var tilfelle. Videre fremgår det av vilkårene at forsikringen ikke dekker utgifter til tvist:

som gjelder eller som har sitt utspring i straffbar handling, ærekrenkelsessak, førerkortbeslag eller erstatningskrav i slike saker når sikrede er part, mistenkt, siktet eller tiltalt. Likevel dekkes utgifter dersom sikrede er fornærmet/skadelidt i anledning straffbar handling.

Foretaket har avslått dekning med henvisning til at tvisten du har vært part i rammes av unntaket. Du har anført at unntakets siste setning gjør seg gjeldende, slik at du likevel har krav på dekning.

Saken du har hatt utgifter til advokat for, og som du har søkt om rettshjelpdekning for, er saken hvor du ble saksøkt av motparten. Motpartene fremmet krav om erstatning for ærekrenkende uttalelser og viste til skadeerstatningsloven § 3-6. Selv om du var uenig i påstandene fra motpartene, og avviste kravene i sin helhet, kan det likevel ikke herske tvil om at saken du benyttet advokat for nettopp var en ærekrenkelsessak.

Som foretaket har påpekt er unntaket objektivt, og det gjøres ikke en vurdering av om krav fra motparten var berettiget. Når du er part i en ærekrenkelsessak vil unntaket, slik vi vurderer det, i utgangspunktet komme til anvendelse. Slik unntaket er formulert gjelder dette uavhengig av om du er saksøker eller saksøkt, og uavhengig av sakens utfall eller berettigelse.

Spørsmålet er da om du på bakgrunn av unntaket i unntaket likevel har krav på dekning. Av dette fremgår det at rettshjelp likevel dekkes "dersom sikrede er fornærmet/skadelidt i anledning straffbar handling".

Vi har forstått deg slik at du mener at ærekrenkelsessøksmålet beviser at du er skadelidt i anledning en straffbar handling fordi motpartene ulovlig har gått over sine fullmakter som styreleder og nestleder. Du viser til at du har inngitt politianmeldelser.

Etter alminnelige bevisbyrderegler er det du som kravstiller som eventuelt må dokumentere ditt krav. Dette innebærer at det er du som eventuelt må dokumentere at du er skadelidt i anledning en straffbar handling. Selv om du har politianmeldt forholdene, dokumenterer ikke dette straffbar handling hos de anmeldte. Politiet har etter det opplyste også henlagt saken mot de to motpartene personlig.

Saken du har søkt om rettshjelpdekning for er ærekrenkelsessaken de to motpartene har reist mot deg. For denne saken kommer unntaket til anvendelse, og vi kan ikke se at unntaket i unntaket er relevant.

Slik saken er opplyst for oss kan vi ikke se at du har krav på dekning av de utgiftene du har hatt til juridisk bistand.

Etter dette har vi kommet til at klagen ikke kan føre frem.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Skades konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Trine-Lise Wilhelmsen (leder), Merete Anita Utgård (selskapsrepresentant) og Hege Sundby (forbrukerrepresentant).